

Б. Б. АНЧУК

**ВИЩІ ОСВІТНІ
КУРСИ**

• 1944 •

Winnipeg, Manitoba

ВЕЛИКЕ ДОБРО

зробіте для свого народу й української справи, коли негайно дасте щедрий грошовий дарунок на Вищі Освітні Курси. Це справа така, що неможливо її відложити. Справа пекуча. Нашому народові саме тепер потрібно якнайбільше добрих культурно-освітніх працівників — добрих учителів та учительок для рідних шкіл, диригентів, працівників та провідників у громадській праці, тощо. А таких людей виховують нам Вищі Освітні Курси.

Вищі Освітні Курси відбулися вже кілька раз. Вже на них виховано понад півтораста курсантів, що тепер виконують добру громадську й світську працю між українцями в Канаді. Та нам потрібно ще багато більше таких культурно - освітніх працівників. А щоб можливо було більше таких працівників виховати, потрібно фондів на курси й цього року.

Помагали нам попередньо щедро українці й українські установи з цілої Канади та зо Злучених Держав. За це ми їм дуже вдячні. Сподіємося, що допоможуть нам так щедро й цього року.

Тож висловіть свою ширю любов до українського народу негайно щирим датком — жертвою на наші Вищі Освітні Курси, що відбудуться в липні й серпні! Поможіть здібним українським хлопцям і дівчатам прибути на Вищі Освітні Курси та слухати викладів добре дібраних лекторів та учителів! Вишліть свій дар на Вищі Освітні Курси ще сьогодні!

**ПИШІТЬ ДО: EDUCATIONAL-CULTURAL SECTION
of U.N.F., P.O. Box 3113,
WINNIPEG, MAN., CANADA.**

В привітом
КУЛЬТУРА Й ОСВІТА
P.O. Box 3113, Winnipeg, Man.

ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ.

**Цю книжку присвячуємо тим,
які підтримували курси
морально й матеріально.**

1944

**Культурно-Освітна Референтура
при КЕ УНО.**

**Educational Section of the Ukrainian National Federation
of Canada,**

P.O. Box 3113, Winnipeg, Manitoba.

**ЩИРО ДЯКУЄМО
ВСІМ ТИМ, ЩО ЩЕДРО ПІДТРИМУЮТЬ
ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ.**

Д-р Олександр Кошиць

Д-р О. Кошиць.

“РАЗ ДОБРОМ НАЛИТЕ СЕРЦЕ — ВІК НЕ ОХОЛОНЕ”

В культурній роботі серед українського громадянства в Канаді заснування Диригентсько-Вчительських Курсів при організації УНО я вважаю доцільним і необхідним.

Як відомо, ті курси стали “Вищими Освітніми Курсами”, поширивши свою програму різними галузями практичного знання та українознавства, але осередком тієї програми залишилось диригентське мистецтво та звязані з ним музично-теоретичні дисципліни, історія української пісні й музики та практичні вправи диригентські.

Ми знаємо, що майже кожний обяв нашого громадського життя набирає завше мистецько - культурного характеру в формі чи то концерту, чи представлення. Отже ясно, що це є не тільки розвага для громадянства, а його духовна потреба й пожива. Тіж виступи свідчать про рівень культурності громади та ступень інтензивності її духовного життя. Але коли громадянство дає сили й матеріальні можливості для тих виступів, то мистецький рівень їх залежить цілком від проводу: чим ліпший, здібніший та серйозніший провідник мистецького життя, тим змістовніші й показніші вияви того життя, тим більше доброї слави й поваги та шани для громади. Тож ясно, що провідник культурного життя громади мусить бути якнайбільш озброєним так теоретичним знанням, як і практичним досвідом. А що той досвід і ті знання мусять бути українськими, то в тім полягає й вся трудність цього питання, бо живемо ми поза Україною, не маємо допливу культурних сил зо старого краю, а мусимо їх самі творити з нашої молоді, яка народжена тут. Вона старого краю не бачила, українського життя й мистецтва не знає, а іноді і не відчуває.

Оці потреби й були причиною виникнення Курсів і вони є їх головною ціллю. Бо для продовження нашого життя національного, для виведення й збереження нашого мистецтва ми повинні мати відповідні сили, які б могли гідно репрезентувати нас перед чужинцями й співгромадянами інших народностей, поставити на відповідне місце наше імя в Канаді та зробити від нашого народу гарний і чималий внесок в канадійську культуру.

Частина курсантів з 4-х Вищих Освітніх Курсів підчас перерви.
Між ними Управитель Курсів д-р П. Маценко.

Загально відомо, що мистецькі масові виступи, чи то хорові, чи драматичні, чи танкові, мають громадське й виховуюче значення, бо накладають в лагідний спосіб молоді дисципліну, привчають до карности й послуху прововоді, впо-рядковують її натуру, випрацьовують самодіяльність в спільній роботі, а разом з тим дають здорову духову поживу.

В українських виступах та імпрезах великанську ролю грає українська пісня, якої вплив і значення не до обчислення!

Наша пісня є серце, яка гонить кров в жилах нації. Вона — образ і зеркало нашого духа, скарбниця нашого слова, невсихаюче джерело національної сили й здоровля, Євангелія нашої моралі й тестамент нашої будучини. Все наше життя заховане в нашій пісні і в ній однаково, як серед темряви минувшини, так і в непроглядній сучасності завше горить негасаючим світлом одна провідна зоря — Україна.

Наша пісня — найбільша національна святиня і найбагатший скарб, якого жадний інший нарід не має. Виховуюча сила нашої пісні просто неймовірна! Вона спосібна зробити українцем навіть чужинця, коли він пересякнеться нею. Про те не мало мається історичних прикладів. Ділаючи безпосередно на чуття, вона приязує ум і душу до української

ідеї. Вона формує душу й характер молоді в душі національних чеснот нашого народу: в патріотизмі, хоробрості, самовідданості, любові до волі й широму демократизмі, які освітлюють нашу пісню з середини принадними огнями. Вона була тим чинником, який виховував наших героїв, поетів, страдників за народню правду, однаково як за старих часів, так і за нашої пам'яті. Досить пригадати недавніх незломних патріотів будівничих нашої державності, які не схилили голови перед ворогом по її упадку, а муками, смертю та засланнями затвердили високий патріотичний чин,—всі вони виховані на ідеалах, оспіваних нашою піснею. На Великій Україні, наприклад, цілі покоління нашого відродження перейшли за молодих часів через хор батька української музики М. Лисенка, почерпнувши там живої води з української пісні. З тією піснею йшло наше стрілецтво й козацтво до бою, і з піснею вмирало. Все, що було, що є, і що має бути в Україні, оспівано її піснею.

Тож налити тієї живої води в душі й серця молодих наших культурних працівників — є благородна ціль наших Курсів. А через те особливої уваги заслуговує та галузь програми курсів, яка містить в собі історію та художнє виявлення української пісні. Такого відділу не було й нема в жадній Музичній Консерваторії і честь його встановлення належить Курсам У. Н. О. Бо, спитаймо себе, звідки той молодий диригент, що народився тут, виховується в неукраїнським оточенні, ніколи не бачив України, не чув і не знає її мистецтва, звідки може він здобути ті знання, які б поширили його світогляд та зробили його корисним для культурного діла як українського, так і канадійського, а також усталили його світогляд на певні речі й цінності? Не з радіових же програм, чи фонографічних рекордів, які виводять чужу і по більшості дешеvu музику! Не з нотних збірників, які треба уміти читати й розуміти, не зі слухання ж чужоземних хорів! Навіть концертне слухання не допоможе, бо концерт не — лекція.

А наша пісня потребує студіювання не тільки історичного, літературного, але й художнього, бо, мимо всього, має вона ще свій окремий стиль виконання, свою художню (мистецьку) традицію. А того всього не можна знайти в

жадних підручниках, не можна здобути самовихованням, а тільки бачивши все на живім прикладі, в переданні людьми фаховими, носіями тієї традиції, тієї культури.

Отже Курси, маючи фахових знавців з різних галузей українського знання й мистецтва, дають своїм слухачам те, чого вони ніде крім курсів здобути не можуть. І ті знання однаково корисні для слухача, не тільки як українця, але і як канадійця, бо кожна держава потребує якнайбільше широко освічених громадян і зацікавлена в культурнім розвитку й поступу.

Тож наші Курси ідуть невпинно вперед “від малого до більшого” в животворній надії, що наше громадянство зрозуміє й підопре ту культурну роботу, та що серце наших молодих курсантів “раз добром налите — вік не охолоне”.

Одного тільки треба побажати, щоб знайдена була матеріальна можливість перевести ці Курси з літніх двомісячних на цілорічні, бо того потребує так сама вага справи, як і обширність самої програми, яку трудно дуже вмістити в двомісячні виклади.

Бічгерст, Нью Йорк,

лютий 1944 р.

По дорозі на лекції.

Зліва на право: П. Божок — управитель “Н. Шляху” й член К.Е. У.Н.О., д-р П. Маценко і проф. О. Кошиць, 3-ті В.О.К.

З ЛИСТІВ БУВШИХ КУРСАНТІВ

Слава Ісусу Христу!

Мої друзі!

Молодь — це зіниця ока кожного народу, це скарбниця народної душі, в яку нарід сладає все те, що має найдорожчого. Тому нарід дорожить молодю. Тому й ми, українці, дорожимо своєю молодю. А щоб наша молодь не завела нас в наших надіях, треба її виховати. Виховати релігійно й національно! Нам треба провідників. Таких провідників ми мусимо собі виховати, а виховати можемо тільки в своїх школах і організаціях.

Одною з таких шкіл, що виховує молодь і підготовлює кадри нових провідників, є **Вищі Освітні Курси**, які відбуваються у Виннипегу кожного літа. Наші українські хлопці й дівчата повинні з тих курсів користати. На тих курсах вони побільшать своє знання, і, вернувши назад, зможуть провадити й освідомляти молодь у своїх околицях.

Всі разом до праці, бо тільки витревалою працею зможемо піднести наш український нарід в Канаді!

о. Б. Слобода, ЧСВВ.

.....“Вищі Освітні Курси мали й мають для мене дуже велике значення. Це — скарбниця, з котрої повинна черпати вся наша молодь. Організація, що створила ці Курси й з таким ентузіазмом переводить їх, належитьсь велике признання, глибока пошана й щира подяка.”

Курс. Л. Д.

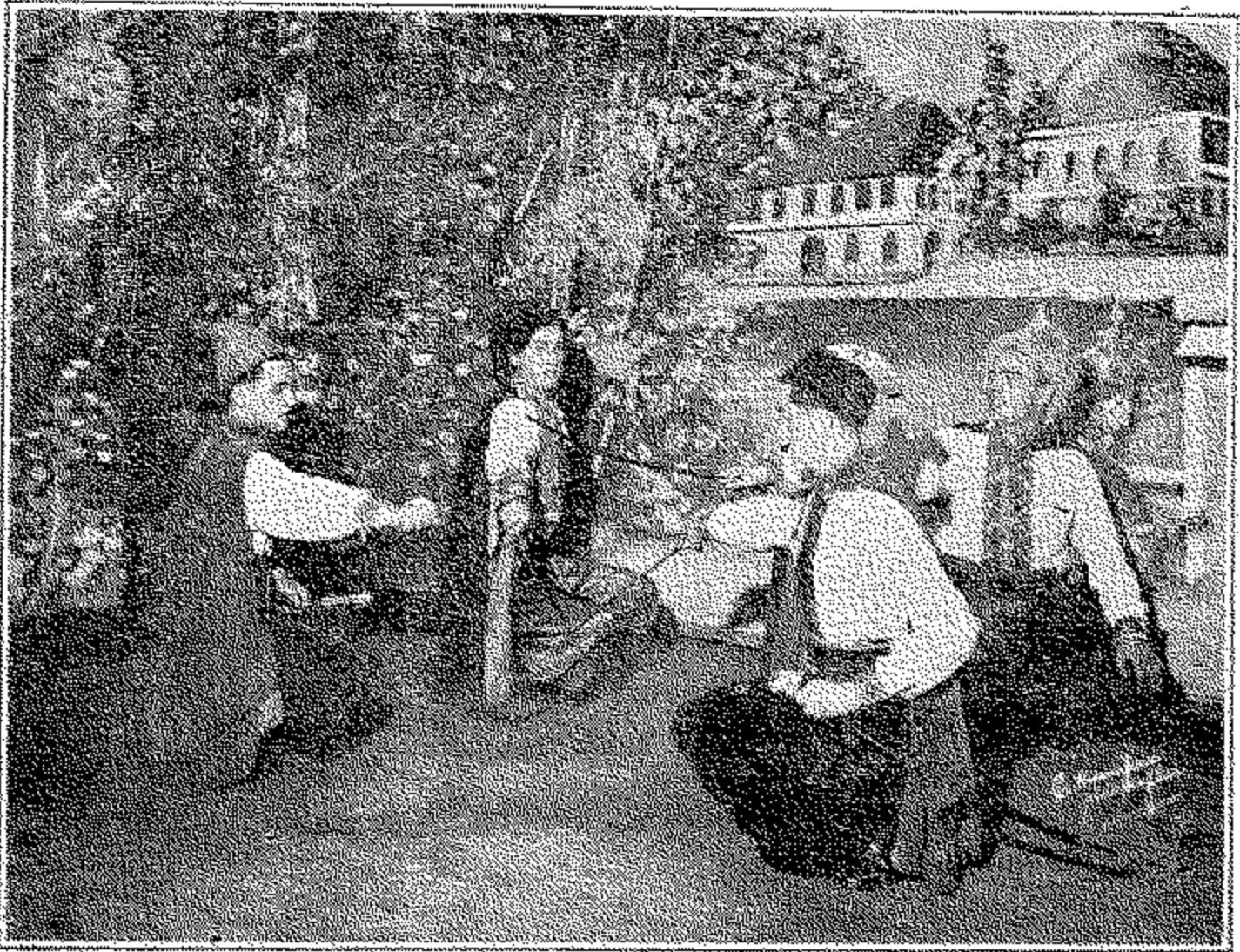
.....“Запевняю Вас, що я не тільки задоволена з Курсів, але просто одушевлена ними!”

Курс. М. К.

“Пишу до Вас в справі Вищих Освітніх Курсів, які вела Культурно-Освітня Референтура при КЕ УНО в Канаді і з цим подам про Курси свій осуд.

Ця організація вже перепроварила чотири Вищі Освітні Курси в протягу шкільних вакацій чотирох років, з яких я мала нагоду скористати лише одного літа. Я можу з певністю сказати, що того літа я скористала дуже багато. Я тепер ще учусь. Беру лекції в університеті й практикую в шпиталі. Слідюсь, що як скінчу, то буду помагати американцям, але все буду старатись помагати й українцям, може навіть і на Україні, оскільки буде в мене сили, щоб сповнити свої бажання. Думаю, що й другі вихованці Вищих Освітніх Курсів тієї самої думки. Бажаю від себе всім учителям і на далі повного успіху й доброго здоровля.

Емілія Кирилюк, Мінеаполіс, Мін.

Танок "Запорожець". Танцюристи курсанти: В. Борнскевич, П. Гладун, М. Орихівський і Д. Вахнек.

....."Цією дорогою дозволяю собі скласти д-ру П. Маценку, проф. О. Кошицю і д-ру Я. Козаруку якнайщирішу подяку за пильний труд, який Ви вложили, щоб дати знання всім курсантам, а спеціально мені. Признаюсь Вам, що я за 2 місяці на курсах навчилась всього більше, як в другій школі за рік."

Ольга Золотуха, Мус Джо, Саск.

....."Треті Вищі Освітні Курси отворили для мене "золоті ворота" до українознавства. Через обдуманний плян науки слухачі в короткий час дістали найкращі відомості про українську культуру.

Виклади проф. О. Кошиця були такі цікаві, що слухачі душею лишали шкільні лавки й мандрували по широких степах України, чули її чудову пісню й пережили її історію. Тих хвилин забути не можна!

Рекомендую українцям користати з Вищих Освітніх Курсів. Лиш на таких курсах можна пізнати, чому бути українцем належить до щастя!

Галя Ожоган, Винніпег, Ман.

.....Курсів потрібно, а навіть і дуже. Мусимо зрозуміти, що нарід, коли не знає про свою власну культуру, відчуває самопониження. А наші предки мали таку культуру, що її позичали й присвоювали собі сусідні народи й держави. Ми повинні бути гордими своєю культурою, треба пізнавати її й навчати молодь. Хай молодь буде гордою, що вона є поколінням очайдушно хоробрих і здібних пра-дідів та продовжує плекання культури, щоб не засоромити пам'ять своїх батьків. Потрібне це й для того, щоб здобути повагу в очах світа.

На курсах молодь довідується про велич своєї культури й ді-стає практичне знання. Курси потрібні і їх в першу чергу мусить підтримати молодь, вписуючись в число студентів.

З промови курсанта 3-х В. О. К., учителя

Г. О. Григорківа з Мелеб, Ман.

ПОВНИЙ СПИСОК КУРСАНТІВ (ТОК)

З 1-х Диригентсько-Вчительських Курсів в Торонті, 1940 року:

Волянський Євген, Торонто, Онт.; Гаврилюк Ольга, Торонто, Онт.; Гладун Петро, Форт Віліям, Онт.; Габа Василь, Судбори, Онт.; Дідик Никола, Торонто, Онт.; Дяків Петро, Порт Долгавз, Онт.; Ільчишин Іван, Торонто, Онт.; Кіт Лукіян, Торонто, Онт.; Кісь Марко, Кенора, Онт.; Когут Маруся, Ст. Боніфас, Ман.; Козаченко Маруся, Торолд, Онт.; Курило Василь, Делф, Алта.; Мулько Олександр, Торонто, Онт.; Підзameцький Кароль, Судбори, Онт.; Салмерс Ярослав, Ошава, Онт.; Снігура Іван, Торонто, Онт.; Яворівська Ірина, Торонто, Онт.

З 2-х Диригентсько-Вчительських Курсів у Вінніпегу, 1941 року:

Андрійович Кароля, Кукс Крик, Ман.; Бакун Леся, Вінніпег, Ман.; Бас Маруся, Вінніпег, Ман.; Бонцаль Іван, Бівердейл, Саск.; Вапенський Ярослав, Лансфорд, Па.; Воробій Михайло, Вінніпег, Ман.; Волянський Євген, Торонто, Онт.; Гайворон Лі-дія, Вінніпег, Ман.; Грицюк Софія, Попларфілд, Ман.; Гладун Петро, Форт Віліям Онт.; Гук Самійло, Вал д' Ор, Кв.; Золотуха Ольга, Мус Джо, Саск.; Клюкевич Виктор, Мічам, Саск.; Коверко Віра, Торонто, Онт.; Козмінчук Марія, Вінніпег, Ман.; Курило Василь, Форт Віліям, Онт.; Мазур Марія, Вінніпег, Ман.; Мар-тинів Никола, Марлін, Саск.; Мельник Іван, Вінніпег, Ман.; Мос-каль Володимир, Вінніпег, Ман.; Михайлюк Анна, Вінніпег, Ман.; Остапович Михайло, Вінніпег, Ман.; Пенцак Михайло, Вінніпег, Ман.; Питльований Прокіп, Марлін, Саск.; Майовська Ольга, Вай-та, Ман.; Копичанська Марія, Норвуд, Ман.; Родич Марія, Він-ніпег, Ман.; Саганський Володимир, Кридор, Саск.; Саранчук

Теодор, Гудвіл, Саск.; Семенюк Іван, Лакпорт, Ман.; Ситник Ори-
ся, Вінніпег, Ман.; Совсун Анастасія, Вінніпег, Ман.; Тихонька
Ольга, Лорет, Ман.; Токарик Василь, Твей, Саск.; Циганевич Марія,
Вінніпег, Ман.; Філь Іван, Вінніпег, Ман.

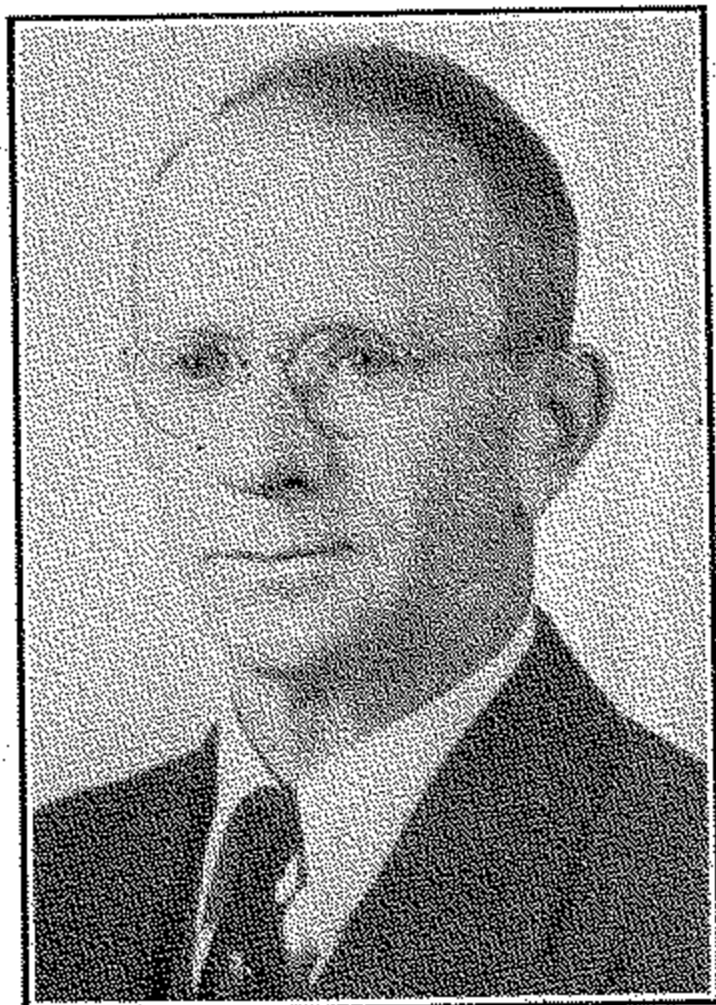
З 3-х Вищих Освітніх Курсів у Вінніпегу, 1942 р.:

Бас Маруся, Вінніпег, Ман.; Бас Ярослава, Вінніпег, Ман.;
Бакун Леся, Вінніпег, Ман.; Бобицький Василь, Мекей, Алта.;
Бонцаль Іван, Бівердейл, Саск.; Будзан Галя, Вінніпег, Ман. Вай-
да Михайло, Судбори, Онт.; Гарапак Дмитро, Вінніпег, Ман.; Гла-
дун Петро, Форт Віліям, Онт.; Гладун Марія, Едмонтон, Алта.;
Григорків Онуфрій, Мелеб, Ман.; Золотуха Ольга, Мус Джо, Саск.;
Гапійчук Ольга, Квібал, Онт.; Кирилюк Емілія, Гелок, Мінесота,
Америка; Ковалишин Іван, Вінніпег, Ман.; Козмінчук Марія,
Вінніпег, Ман.; Курило Василь, Делф, Алта.; Карпа Михайло,
Іст Селкрік, Ман.; Копичанська Марія, Норвуд, Ман.; Мартинів Ми-
кола, Марлін, Саск.; Мельничук Марія, Росборн, Ман.; Мудра Ев-
генія, Вен, Саск.; Мушій Олекса, Вінніпег, Ман.; Остапович Ми-
хайло, Вінніпег, Ман.; Орісюк Марія, Вінніпег, Ман.; Ожоган
Галя, Вінніпег, Ман.; Рудан Стефанія, Вінніпег, Ман.; Савчук
Леся, Вінніпег, Ман.; Ситник Орися, Вінніпег, Ман.; о. Б. Сло-
бода, Вінніпег, Ман.; Снігура Іван, Торонто, Онт.; Совсун Ана-
стасія, Вінніпег, Ман.; Стойко Ярослав, Вінніпег, Ман.; Хам Галя,
Норвуд, Ман.; Холодило Одарка, Порт Артур, Онт.; Чехова Ори-
ся, Форт Віліям, Онт.; Чижик Ольга, Лакпорт, Ман.; Щепанська
Іванна, Форт Віліям, Онт.; Ящик Марія, Іст Селкрік, Ман.; Цірка
Віра, Вінніпег, Ман.; Цірка Тарас, Вінніпег, Ман.

З 4-х Курсів у Вінніпегу:

Бачинська Мирослава, Порт Артур, Онт.; Білінська Стефанія,
Мелроз, Ман.; Белей Василь, Попларфілд, Ман.; Бонцаль Іван,
Бівердейл, Ман.; Борискевич Володимир, Киркленд Лейк, Онт.;
Будзан Галя, Вінніпег, Ман.; Гладун Петро, Форт Віліям, Онт.;
Гнатко Анна, Киркленд Лейк, Онт.; Гуменюк Люба, Вінніпег,
Ман.; Гловацька Ольга, Ст. Кетеринс, Онт.; Кавка Павло, Ст.
Кетеринс, Онт.; Копичанська Марія, Норвуд, Ман.; Ковалишин
Іван, Вінніпег, Ман.; Королюк Афія, Лейдивуд, Ман.; Коссар
Леон, Саскатун, Саск.; Кулинич Євген, Вінніпег, Ман.; Лешук
Оленка, Киркленд Лейк, Онт.; Лисовецька Соня, Попларфілд,
Ман.; Марко Мирослав, Кридор, Саск.; Мосійчук Надя, Порт Артур,
Онт.; Орихівський Михайло, Монреал, Кв.; Пашкович Марія, То-
ронто, Онт.; Подолян Маруся, Тиминс, Онт.; Полос Василь, Ошава,
Онт.; Семків Павлина, Вінніпег, Ман.; Рисак Анна, Тиминс, Онт.;
Щепанська Іванна, Форт Віліям, Онт.; Шевчук Матвій, Вішарт,
Саск.; Снігура Іван, Торонто, Онт.; Солман Ольга, Вінніпег, Ман.;
Совсун Ольга, Вінніпег, Ман.; Стойко Ярослав, Вінніпег, Ман.;
Турко Григорій, Вінніпег, Ман.; Сестри Служебниці І.Н.Д.М.:
Сестра Лаврентія, Сестра Ювеналія, Сестра Матей, Сестра Йозефа;
Ліда Демчук, Грендвіл, Ман.; Юніта Кушнерик, Йорктон, Саск.

ДО ГОЛОВИ КЕ УНО
ЛИСТ СТУДЕНТІВ (ТОК)

Інж. В. Коссар,
Голова КЕ УНО.

До Голови Краєвої Екзекутиви УНО
в Канаді

ВПоважаний Пане Коссар!

Минулого тижня перечитав нам д-р П. Маценко Ваш лист, написаний до нас курсантів Вищих Освітних Курсів, лист повний тепла, щирості, вказівок та сердечних побажань на будуче, який може написати тільки ширій робітник на народній ниві до тих, які мають вступити на шлях плянкової, корисної праці для добра народу.

За лист Вам сердечно дякуємо, а Ваші побажання напевно додадуть сил до дальшої праці, щоб ми під вмілим провідом наших лекторів використали час якнайкраще.

Знання і запал, якого наберемо від наших учителів, понесемо всюду, де бється українське серце на широких степах Канади. Ми знаємо чого ми записались на курси. Ми свідомі того, яку ролю маємо сповнити серед наших братів в Ка-

Група студентів Вищих Освітніх Курсів 1943 р.

наді. Ми певні, що свій обов'язок виконаємо совісно, після своїх сил і знання, чим сподіємося принести честь організації, яка ті курси започаткувала, Вам як голові тієї організації, та нашим шановним учителям, які з повною посвятою працюють над оформленням нашого музичного та національного світогляду.

Будьте певні, що ми будемо високо держати наш прапор на добро нашої вітчизни Канади та далекого рідного краю предків наших України.

Враз із нашими запевненнями прийміть від нас також і щирі побажання та щоб Бог освятив наші спільні зусилля.

Остаємо з глибокою пошаною до Вас,
Студенти й Студентки 3-ix Вищих Освітніх Курсів.

ВИТЯГИ З ПРЕСИ

.....“Щоб бути для свого народу найбільш корисним, треба знати його духовність. Треба знати його вікові надбання — знати його культуру. Бо й добрим канадійцем може бути тільки добрий українець. (Слова Лорда Твідсмюра)

Це обов'язок нас усіх, а зокрема ваш — учителі й учительки. Ваша професія примушує вас на ті справи звернути особливу увагу, ви тим повинні займатися, знати про те краще других. На ваших плечах тяжить велика відповідальність перед народом, з якого ви походите.”....

С. М. “Новий Шлях” 5. VI. 1941. Із заклику до учителів.Справа диригентсько-вчительських курсів — це не є справа якоїсь групи людей, а загально-українська справа, як частина культурно-освітньої ділянки, яку всі українці в Канаді повинні спільно поперти.... Сам факт, що на курсах буде

Група танцюристів студентів і членів Молодих Українських Націоналістів (МУН) у Вінніпегу.

викладати знаній всім композитор, найбільший знавець української пісні та світової слави диригент — говорить за вартість тих курсів.”

Д-р Я. Козарук, “Н. Ш.” 26. 5. 1941.

Про концерт курсового хору.

.....“Пісні у виконанні хору Кошиця дають нам образ-панораму краси і слави України, з її широкими степами, з її високими Карпатами. Вони передають шелест шовкової трави та буйної пшениці на степах, шум вітрів по степах і горах, рев і стогін могутчого Дніпра і плюскіт бистрого Черемоша. І в тих піснях чуємо і могутній спів українського козака-запорожця, і ніжну мелодію закоханої української дівчини, і тужливу колисанку української матері й релігійні мольби закованого, але спраглого волі, великого українського народу.”

В. С. “Н. Ш.” 21 серпня, 1941 р.

.....“Справа (Вищих (Освітніх Курсів) розрахована в усякому разі не на матеріяльні зиски в сучасному, а на цінності не матеріяльні в будучому.

З великою утіхою й задоволенням приходилось спостерігати ту уважливість, працьовитість і просто подивляючу жадобу знання у молодих курсантів, уродженців Канади, а також і той інтерес до курсів, який виявляло ширше громадянство в листах і запитаннями, а навіть відвідинами з далеких сторін Канади.”....

Д-р Олександр Кошиць, “Новий Шлях”, 6. XI 1941 р.
З проби курсового хору.

“На пробах хору д-р Кошиць виказав себе правдивим генієм. Він оформив різноякісну групу, яка не мала великих сольових засобів, у чудовий співучий гурт. Його досягнення, коли не брати в увагу короткий час, який він мав до праці з хористами — надзвичайні.... Дивитись на д-ра Кошиця на пробах — це значить зробити відкриття”....

“Виннипег Трибюн”, 23 VIII. 1941 р.

.....“Ми знаємо, що тільки те радісне й дороге, яке виборюється тяжкою й чесною працею, і тільки воно приносить очевидні користі....

А курсанти бувших курсів і тих, що прийдуть, хай зрозуміють також, що жити не значить тільки — користати, а постійно творити. Цебто, учимось не для того тільки, щоб ось відразу за те дістати заплату, а щоб знати, бути вищими духово, вчити других (за що і винагороджується) і бути готовими до великої апостольської праці на зруйнованих землях наших дідів, бути виконавцями найбільшої заповіді Христа — любови.”....

Д-р П. Маценко з “Н. Диригентсько-Вчительські Курси у Виннипегу, “Новий Шлях”, 24. ХН. 1941 р.

.....Тут у Канаді, чоловіків кличе обовязок, кличе Нова батьківщина. І молодь іде в ряди бійців. Треба боронити свою землю й свої права. Та яка б не була справна армія на фронті, вона не встоїться, коли буде слабе запілля. Сильне морально запілля — $\frac{3}{4}$ успіху. І тому, киньмо всі наші сили на закріплення запілля. Щоб прийти до того, мало — вірити, треба чинити! Піднесімо свої чола вгору! Виховуймо кадри нових працівників!

Для цього також служать Вищі Освітні Курси.”

“Н. Ш.”, 25 квітня 1942 р. (Про Вищі

Освітні Курси — П. П. М.)

.....“На мою думку, ціль курсів зосереджується до двох завдань: піднести культурно-освітній рівень нашої суспільності в Канаді та виховати свої культурно-мистецькі сили....

До цієї пори ми черпали з культурних і мистецьких надбань майстрів і творців на рідних землях. Тепер на наші плечі паде цей обовязок продовжувати ту припинену працю.

Працюймо й за себе й за тих, що їм руки звязано! Спільно несім смолоскип нашої культури гідно й високо! Не даймо йому згаснути, а роздуваймо його полумя, щоб він своїм блиском освітив темряву ночі!

Святослав Фроляк, 30 травня, 1942 р., із “Значення Вищих Освітніх Курсів.”

З ЛИСТІВ РОДИЧІВ КУРСАНТІВ

“Кожний знай, що на тобі мільйонів стан стоїть, що за долю мільйонів мусиш дати ти одвіт” — сказав І. Франко.

Я певна, що лише свідома людина й ознайомена зі своєю минувиною й історією свого народу може піти прямою й доброю дорогою. А про те вона може навчитись тільки на Вищих Освітніх Курсах. Я була також певна, що на Курсах виховують мою дитину на щирого патріота Канади й розвинуть в ньому гідне ставлення до всього й українського народу. І через те кожний тяжко заправаний гріш віддаємо на вивчення й виховання своєї дитини. В Канаді двері до науки для всіх відкриті.

От чому я рішила послати свою дитину на Вищі Освітні Курси!
К. Гладун, Форт Віліям, Онт.

.....“І я післав свого сина на Вищі Освітні Курси. Підчас його науки я слідкував за ним, розпитував про працю на курсах. Пізніше він вже сам почав оповідати мені про історію нашого народу, про визначних його діячів, героїв, про нашу пісню, про мистецтво диригування і др.

Курси відродили мого сина. При цій нагоді я звертаюсь до всіх родичів: посилайте своїх дітей на Вищі Освітні Курси! Ми, українці, любимо, щоб все було не коштовне, а за науку я заплатив тільки \$15.00”.

Г. Турко, Винніпег, Ман.

“Я рішив післати свою дитину на Вищі Освітні Курси, щоб вона більше довідалась про свій нарід, ніж я про те знав. Мене на рідних землях не вчили по українськи, а по московському й звали мене руским. Аж у вільній Канаді я довідався — хто я такий. Результат з курсів побачив я відразу. Він виявився у більш врозумілому відношенні до родичів, до молодших від себе та в праці між молодю й для громадянства. Я чекаю слідуєчих курсів, щоб післати знову свою дочку, для більшого удосконалення. Так я відношусь до Вищих Освітніх Курсів.

Андрій Мосійчук, Порт Артур, Онт.

“Ми — такі як я — того погляду, що наш нарід добрий і жертвенний. Це такий матеріал, з яким під доглядом фахового майстра можна чудес доказувати! Але під вмілою рукою наскрізь фахової людини, котра розуміє своє діло, за котре береться, а не під рукою політичного маніпулянта, який на сцені перед людьми демонструє одно, а в організації друге.

Чому я рішив післати свого сина на Вищі Освітні Курси?

Люди, які взяли на себе обовязок вести й організувати Вищі Освітні Курси, це люди, що своє діло, за яке взялись, знають наскрізь.

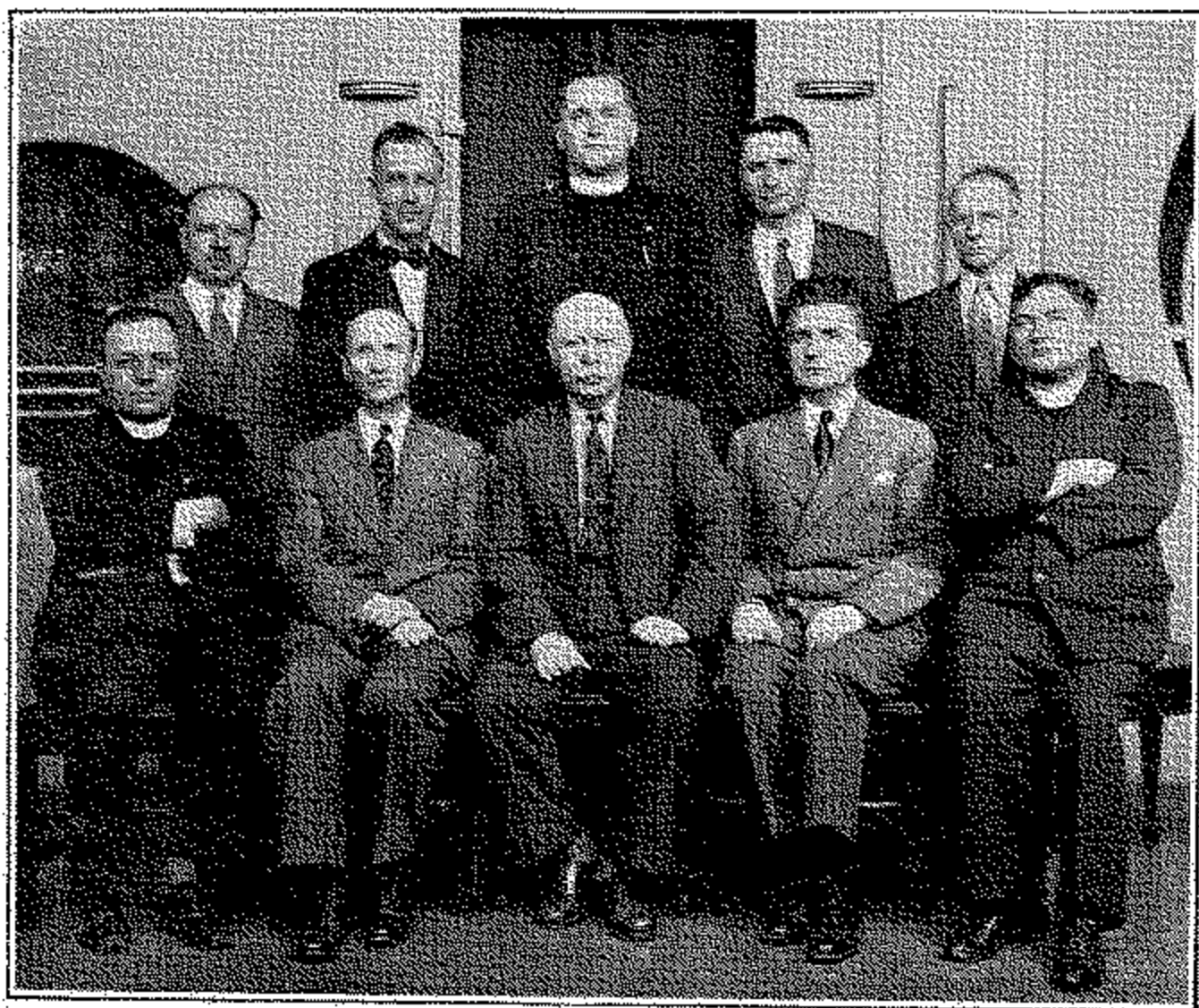
Ми їх знаємо і я їх знаю. Вони добровільно взяли на себе

той обов'язок через велику любов до свого народу. Для них не важні партійна приналежність, чи релігійні переконання. Вони дбають про піднесення нашого культурного рівня.

Поступ в праці мого сина від класи першої до дванадцятої переконав мене, що він здібний ученик. Я хочу, щоб мав університетську освіту, а крім того я хотів, щоб він довідався більше про свій рід, нарід, щоб полюбив його й був гордим своїм походженням. Тому я рішив вислати його на Вищі Освітні Курси.

Я знав, що за той короткий час він не буде диригентом чи яким артистом. Я знав тільки, що частина великої любови до свого народу буде учителями передана моєму сину. І я не помилився, дякую за те.

Коли син приїхав до дому з Вищих Освітніх Курсів, мама запитала його: "Чого ти, сину, навчився на тих курсах?" Відповідь

Група лекторів 4-х Вищих Освітніх Курсів.

Сидять зліва на право: о. В. Кушнір, — д-р богословія, П. Маценко — д-р муз.-педагогічних наук, О. Кошиць — д-р богословія і д-р філософії, Р. Придаткевич — укінчив віденський університет, о. С. Семчук, О. Івах — Б.А., В. Костюк — Б.А., о. І Шпитковський, О. Тарновецький — укінчив Торгівельну Академію у Відні, В. Коссар — М.А. Бракуе на знімці: І. Гуляя — д-р прав і Т. К. Павличенко — д-р філософії.

була така: "Я багато навчився, а найважливіше це те, що я там пізнав себе. Два місяці на курсах мені пройшло як два дні".

Моя заввага: Управа Вищих Освітніх Курсів повинна відшукати всіх здібних хлопців і дівчат в Канаді і заохотити їх, щоб вони перейшли вишкіл на Вищих Освітніх Курсах. В цьому Управі мусяли б допомогти свідомі українські громадяне.

Щоб підтримати роботу тимчасово посилаю \$5.00.

А. Марко, Кридор, Саск.

.....Я післав свою дочку на Вищі Освітні Курси для повнішого розвитку й піднесення її свідомості так, щоб потім і другі мали з її знання користь, а родичі втіху. З результату ми вдоволені.

М. Коверко, Торонто, Онт.

.....Висилаючи свою дитину на четверті Вищі Освітні Курси, ми мали в увазі її всебічне образование в українознавстві та щоб пізнала красу нашої пісні й доповнила своє музичне знання. Тобто, ми бажали, щоб вона почула про культурні цінності нашого народу.

І коли дамо змогу бути їй ще на Вищих Освітніх Курсах, то, помимо її молодого віку, наша ціль була б вповні осягнена.

При цій нагоді дякуємо Управі Курсів і всім ВП. Учителям за благородну працю. Можемо запевнити інших українських батьків, що посилаючи своїх дітей на слідуєчі Вищі Освітні Курси, і вони будуть вдоволені так, як і ми.....

Анна й Дмитро Фенюки,

Киркленд Лейк, Онт.

.....Послати свою дитину на Вищі Освітні Курси я вважав за батьківський обов'язок. Сім літ науки в Рідній Школі, на мою думку, мало, щоб пізнати про культурні багатства українського народу. Я бажаю бачити в своїй дитині майбутню свідому громадянку Канади, а такою вона буде, коли буде доброю й свідомою україркою, бо вона тоді збагне стремління всіх народів і буде до них толерантна. Була вона на курсах три рази і я задоволений з наслідків.

Василь Копичанський, Норвуд, Ман.

.....Ми нашого сина посилали (на Вищі Освітні Курси), щоб його люди пізнали, з якої він кости і крові і якої цноти... Бо прийшов час і година научити свого сина. Учим сина, учим доньки у Канаді полегоньки..... Бо наука поєднає, що брат брата розпізнає і прийдуть до згоди, а того нам треба..... Най Господь благословить Ваш труд.

Михайло й Олена Шевчук, Вишарт, Саск.

.....Вищими Освітніми Курсами ми інтересувалися вже довший час і тому цього року рішили вислати на них свого сина, щоб він довідався про велич культури українського народу. Результат побуту на курсах корисний для нашого сина. За такий короткий час він багато навчився і пізнав, що українська культура одна, як один

і український народ. Це нашого сина піднесло в його власних очах і ми віримо, що та самопевність йому допоможе при студіях на університеті та спричиниться до вироблення з нього доброго працівника для Канади й українського народу в Канаді. Ми, родичі, задоволені.

Віня й Анна Полос, Ошава, Онт.

.....Про Вищі Освітні Курси я міг би написати грубу книгу. В моєму розумінні В. О. Курси — лік на зранену душу українців в Канаді. Користи від науки на курсах я маю змогу зазначувати на своїй дочці великі. Я не хочу багато доказувати словами, лиш коли Бог дозволить здоровля то слідуєчого літа я постановив післати обох своїх доньок на курси. То, здається, буде найкращий доказ, що я Вищі Освітні Курси доцінюю.

Дмитро Подолян, Тимминс, Онт.

.....Маючи в увазі, що Вищі Освітні Курси К. О. Р. при КЕ УНО в Канаді є конечними для українсько-канадійської молоді, ми послали свою дочку — Галю на курси два рази.

Через побут на курсах ми побачили, що вона багато скористала, а головне те, що вона пізнала історію й культуру свого народу, його чудові пісні та навчилась глибше любити Канаду, що дала їй батькам свобідне життя та вільний розвиток. Взиваємо до родичів, які мають дорослих дітей — посылайте їх на Вищі Освітні Курси! Ваші діти багато з них скористають. Слава Вищим Освітнім Курсам!

М. і К. Хам, Норвуд, Ман.

.....Про курси можна багато писати й говорити, але я вірю, що люди знають їм ціну. Всеж і я хочу зазначити, що курсанти користали не тільки з самої науки, але дістали й моральне виховання. Мені відомо, що Управа Курсів опікується молодими курсантами (ками), уважаючи на них і поза годинами науки. Радилось курсантам, як поводитися, куди зручно й можна піти, а куди ні. Це дуже важне, а спеціально для молодих курсантів, які приїжджають з дальших місцевостей Канади до зовсім незнамого міста. Я вірю, що з молоді, яка відбула курс науки, виробляться чесні й корисні члени канадійсько-українського громадянства і тому будуть більш корисні взагалі для великої Канади.

Марія Совсун, Винніпег, Ман.

20 лютого, 1944 року, підчас налету на Німеччину Американської Повітряної флоти Я. Валенський пропав. На листа К. О. Р. з тієї нагоди до родичів, так пише його батько:

“Дякую за співчування. Мій син, Ярослав, не раз виручав мене в моїй дяковчительській праці. Особливо він любив хор, і коли повернувся з курсів він віразу дістав роботу, потім взяв у свої руки мій хор і відразу показала різниця. Співаки його дуже полюбили і тепер всі за ним жалують.

Проф. О. Кошицю прошу передати, що мій син завжди про

нього говорив і дуже його любив. Він ще раз хотів поїхати на курси, але перешкодила війна”.

Андрій Вапенський, Ленсфорд, Па.

ДУМКА ЗБОКУ.

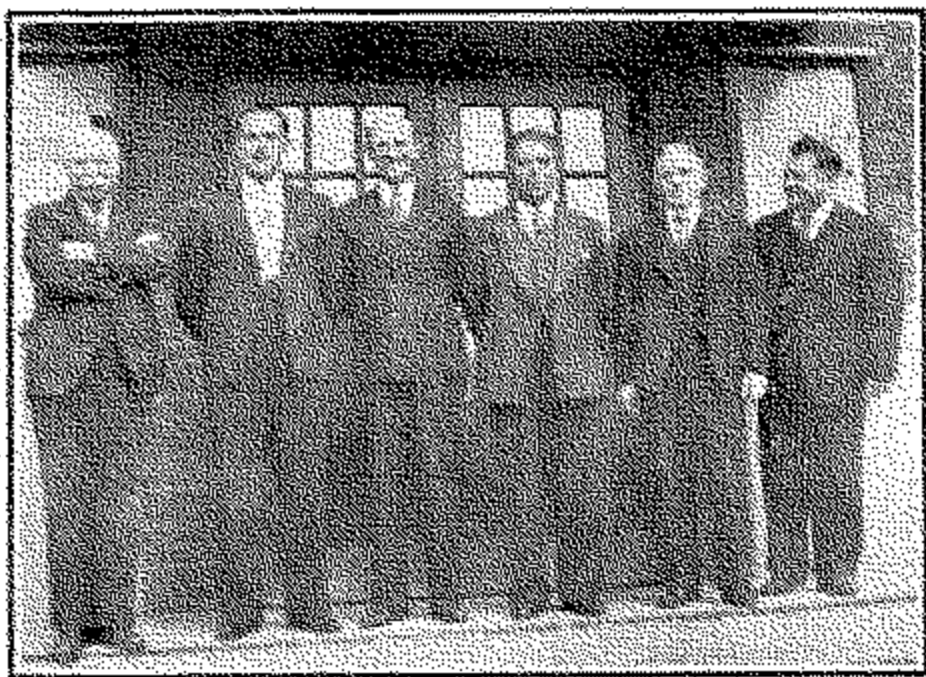
Ідея це духова дитина людини. Кожна людина має якусь свою ідею.

От приміром, Краєва Екзекутива Українського Національного Об'єднання в Канаді оформлює ідею виховання молоді, а тим і піднесення культури народу через Вищі Освітні Курси, які започатковані 1940 р. в Торонті, а потім щорічно відбувались у Вінніпегу. На курси приїжджає молодь із цілої Канади й Америки.

Філія УНО у Вінніпегу, як частина всього УНО, активно допомагає матеріально, турбується саєю для викладів, допомагає в організації хору для курсів, вишукує мешкання для студентів, опікується ними, підтримує в них охоту до праці і тим посилює активність молоді.

Що я спостеріг за час курсів?

Коли я мав вільний час, я прислухувався викладам і завважив, що студенти (чи курсанти-тки) з великою увагою й інтересом слухають викладів своїх професорів, а коли вже викладає, як вони називали, “Батько” проф. д-р Олександр Кошиць, тоді можна почути, як муха летить. Тоді

Група лекторів 3-х Вищих Освітніх Курсів

можна було спостерігти, що курсанти (ки) ловили його слова, щоб збагатити скарбницю свого знання.

Вищі Освітні Курси я прирівнюю до шкілки дерев. Наші Огородники мають повне високе знання й практику в своїх фахах. Бо щепи, виплекані в їх садку, де б вони зараз не росли, дають, без різниці їх походження й духовних почувань, здоровий овоч для українського народу.

Що користають студенти на Вищих Освітніх Курсах?

Дуже багато. Перше — молодь з цілої Канади особисто знайомиться з собою, пізнає себе, а це дуже багато значить в професійному житті. Друге — роджена в Канаді українська молодь пізнає свій нарід, красу й високість рідної мови, історію свого народу та його культуру. Трете — навчаються, як придбане знання передавати народу. Залежить від сприту й пильности молоді, а знання Вищі Освітні Курси дають.

Щоб молодь могла бути пожиточна в дальшому житті, вона потребуватиме помочі оточення і від нього буде залежати її поступ в роботі для українських громад по Канаді.

Щиро раджу родичам посилати своїх дітей на Вищі Освітні Курси.

Михайло Коваль,
Голова Філії УНЮ в Виннипегу.

Група студенток
3-х Вищих
Освітніх
Курсів.

О. Івах.

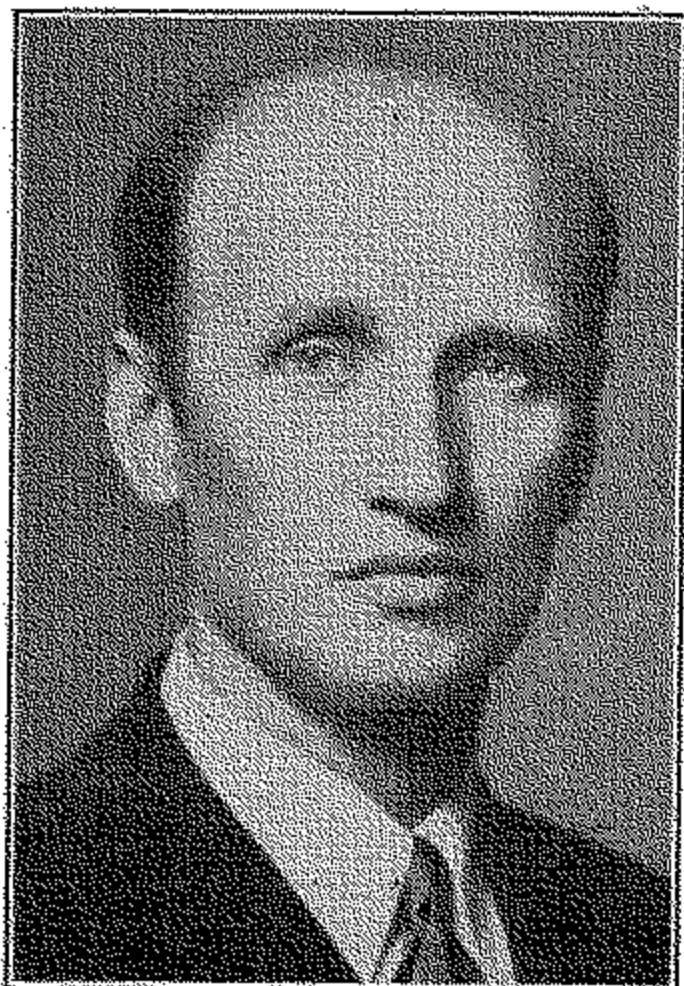
УКРАЇНЦІ — КАНАДІ

Найбільший скарб кожного народу — то його культура. Це все те найкраще, чим народ живе серцем та душею. Це його пісні, музика, перекази, приповідки, устна й писана поезія, звичаї, обряди, — взагалі все те, що благородно зворушує людину.

Прошли тисячі літ, нім український народ створив свою величаву культуру. Збагачував український народ свою культуру з різних джерел: з кельтійських, перських, скандинавських, грецьких та інших. І, маючи всі ці допливи, українська культура розквітнулася буйним та прекрасним квітом. Український народ створив тисячі своїх народніх пісень, свою музику, свою дорогоцінну устну й писану поезію, прекрасні звичаї та обряди, милозвучну мову, мистецтво вишивок, тощо.

А саме тепер Канада творить свою культуру. І, розуміється, канадійська культура отак сама з себе не виросте. Канадійську культуру можна створити тільки з найкращих перлин культури тих народів, що сюди поприїздили. Коли все те, що є найкращого в культурі британських переселенців в Канаді, зіллється та обєднається гармонійно з найкращими перлинами французької культури, скандинавської культури, української культури, тощо, то з часом витвориться величава канадійська культура.

І на Вищих Освітніх Курсах, що вже стали канадійською установою, лектори вщеплюють у серцях курсантів все те, що найкращого має українська культура. А курсанти розїздяться по всіх усюдах і той скарб української культури розсаджують по всій Канаді. І так українська музика, пісня, поезія, взагалі всі найкращі перлини української культури обєднуються з перлинами загально канадійської культури, і творять нову, канадійську культуру. Вищі Освітні Курси передають скарб української культури Канаді.

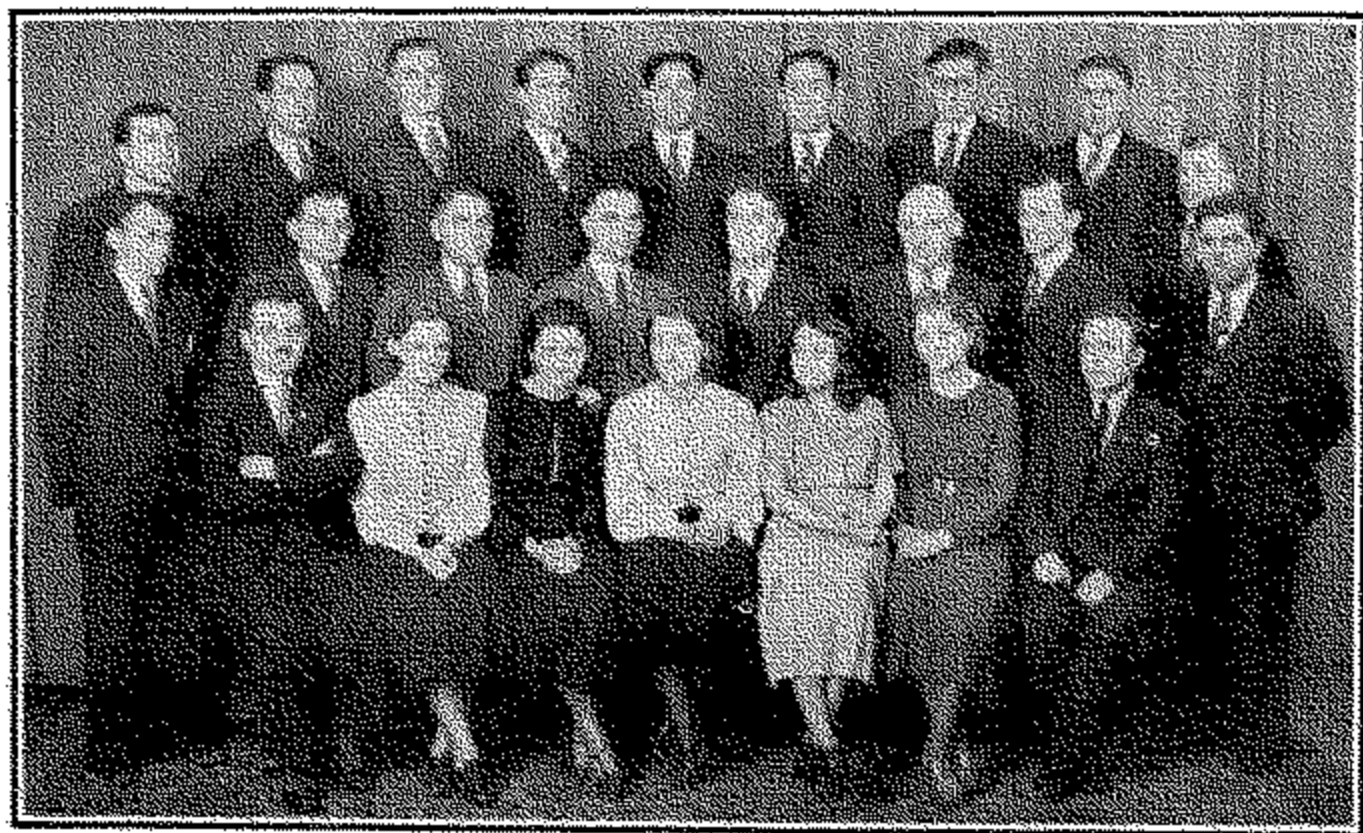
Д-р П. Маценко
управитель В.О.К.

ПРО ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ (Історичний нарис)

Коли ми бажаємо пізнати якусь людину, ми розпитуємо її про все минуле життя від дитинства. І коли все минуле людини стане перед нами, не буде тяжко розглянути її в дрібницях і врешті можемо сказати, яка та людина. Це торкається і всього народу.

Коли ми уявимо собі людину в первісному стані, яка жила в печерах без теперішніх вигод, без завчасу заготовленої їжі, одягу й без охорони від ворогів, ми скажемо — дика людина, бідна людина!

Подібне розуміння може бути й про людей, які не мали нагоди добути освіти, навчитись читати, писати й користуватись здобутками людського ума. Такі люди для освіченої й цивілізованої людини також будуть

Організаційно-Освітні Курси УНО — січень-березень 1936 року.
Лектори й учні.

здаватись майже дикими. Про них також подумують — бідні люди!

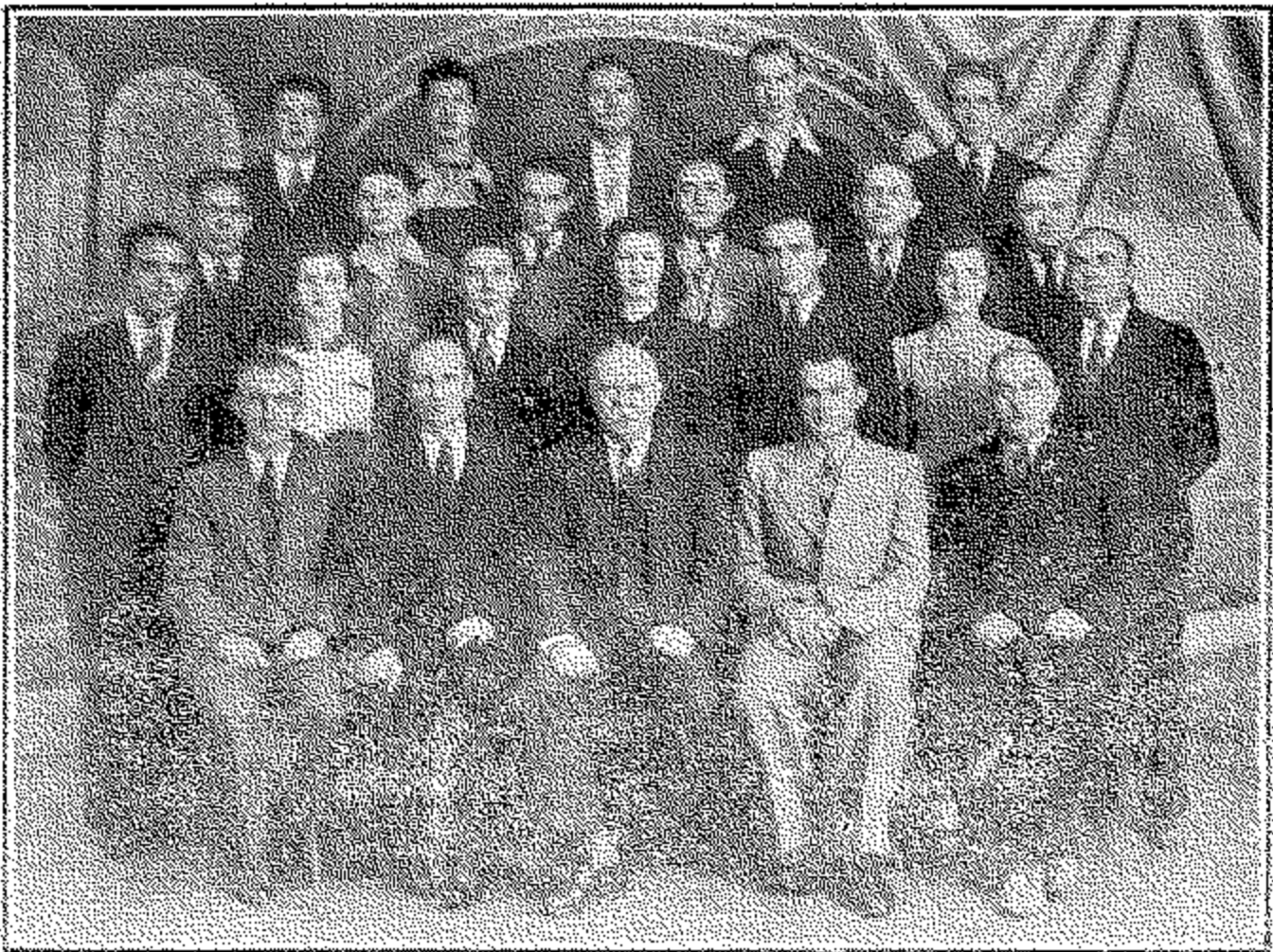
Ще гірша справа з людьми, що походять з народу, який пройшов довгий історичний шлях слави й культурних досягнень, а вони, нащадки того народу, забули свою культуру і не турбуються тим всім.

Такі люди подібні до дітей, які забули свою матір і чинно її зневажають, бо вони соромляться навіть її ймення. Які ж ті люди бідні!.....

В такому стані можуть знайтись і такі люди, які вміють читати, писати і бути добре загально освіченими, але не навчились своєї матірньої мови, забули заповіді свого народу, його історію, рідні звичаї. Часто такі люди через незнання рідного ставляться до нього з погордою і зневажають все те, що було найдорожчим для їх родичів. Чи ж не бідні такі люди!

Причин до такого відчуження від рідного багато. Головними з тих причин можна вважати: брак відповідного виховання в родині, неходження до Рідної Школи та брак виховання релігійного. В Канаді відчуження починається від того часу, коли молодь через оточення чи недогляд родини, церкви й світських організацій забуває рідну мову. Коли таке станеться з молодою особою, хібно буде думати, що вона не втрачена для народу.

“З рідною мовою тісно звязані рідні звичаї, рідні перекази на-

1-і Диригентсько-Вчительські Курси

родні і взагалі цілий традиційний уклад життя — все це міцно сплюється рідною мовою в одне гармонійне ціле. Заберіть звідси рідну мову — і цілий цей такий нам близький та рідний уклад стане чужим. Ось через це кожний, хто втрачає рідну мову, тим самим перестає бути органічним членом свого народу; він може цікавитися своїм народом, може навіть допомагати йому, але вірним сином своєї нації безмовна особа ніколи не буде. Спільна мова — це найперша ознака “нашої” людини.” Так говорить про важність рідної мови проф. І. Огієнко.

Тож, щоб знати духове життя народу, його погляди, бажання й вірування, треба знати мову й нею говорити. В тій мові треба пізнати історію свого народу, різні його мистецтва та найглибший відбиток душі народу — його пісню.

В церкві пізнаються християнські правди. Глибінь релігійних почувань народу та відчуження краси Божого світу відбиті в церковному співі. А цей спів — це теж пісні народу, але релігійні. Церква — найбільша хранителька традицій народу.

Через те перше пізнання і любов до рідної мови, до пісні й своєї церкви людина мусіла б вже винести з рідної хати. Продовження й збагачення тих знань і пошани до свого молодого людина потребує дістати в Рідній Школі та в організаціях.

Не всі родини мають можливість виконати свій моральний обов'язок перед собою, дітьми й народом. Не завжди може те виконати й церква.

Українська Рідна Школа в Канаді не належить до установ, які мали б один центр і утримувались всім українським народом. Через те й вони не можуть вповні задовольнити вимог. Це принагідні установи і так в більшості вони поставлені. Рідні Школи не мають спеціально уложеної й пристосованої до Канади програми й способів навчання. Не має для них відповідних підручників, мап, бібліотек. Брак кваліфікованих учителів для Рідних Шкіл відчувався вже перед війною, а підчас війни той стан значно погіршився. Учителів, коли мати в увазі потрібне їх число для обслуги Рідних Шкіл в Канаді, дуже мало.

Вже ось п'ятий рік українці в Канаді не дістають із Західної України і мабуть ще довго не зможуть дістати: книг, журналів, необхідних підручників, порадишків, нот. Забракло всього того, з чого українці в Канаді черпали нові сили для затримання своєї культури.

Не можна сподіватись і допливу нових культурних працівників. Отже, самі обставини життя останніх років поставили до українців в Канаді нові вимоги.

Коли українці в Канаді хотять вести культурну роботу, вони її мусять вести самі й власними силами.

Це робилось перед війною, але тепер культурну роботу треба значно посилити. Щоб її з успіхом продовжувати й розвивати,

2-і Диригентсько-Вчительські Курси.

обставини примушують вивчити для ведення тієї роботи кадри працівників. Більшість молоді, яка надається на працівників по українських громадах, закінчили канадійські школи й не мали нагоди глибше пізнати культуру свого народу. Для них треба мати українські школи й курси. В тих школах і на курсах молодь мусіла б поширити своє знання про культуру свого народу і навчитись всього того, що потребує знати кожний народній працівник. **КУРСИ.** — В 1932 році в Канаді заіснувала організація Українське Національне Об'єднання (УНО). Від перших днів свого життя організація звернула велику увагу на освіту та на те, що працівників треба вивчати й виховувати тут в Канаді. Ці будучі працівники — це роджена в Канаді молодь.

В 1936 році від 3 лютого до 31 березня відбулись в Саскатуні, Саск. Організаційно-Освітні Курси. Про ціль курсів говорить сама їх назва. А те, що вони були влаштовані ще перед війною, переконує кожного про брак вже тоді людей, які могли б працювати в громадах на полі організаційнім і освітнім.

Спроба з Організаційно-Освітніми Курсами в 1936 році виявила, що вони потрібні. Одначе, як виказує життя, громади хочуть в одній особі працівника мати щонайменше учителя, диригента й режисера. Це привело до думки організації таких курсів, на яких студенти могли б дістати знання з тих трьох ділянок. Рішення запало 1939 року, а переведено його перший раз в Торонті, в 1940 році. Через те й курси дістали назву “Диригентсько-Вчительські Курси.”

Практика перших курсів в Торонті показала, що програму треба дещо змінити. Одні предмети вилішити, а натомість дати інші.

В 1941 році у Вінніпегу відбуваються із зміненою програмою другі Диригентсько-Вчительські Курси.

В 1942 році через поширення програми навчання, треті з черги курси дістають нову назву: **ВИЩІ ОСВІТНІ КУРСИ** і відбуваються також у Вінніпегу. Слідуючого, 1943 року, знова з деякими змінами в програмі відбуваються у Вінніпегу четверті Вищі Освітні Курси.

Йдучого року, 1944-го, п'яті Вищі Освітні Курси будуть також у Вінніпегу.

ПРОГРАМА КУРСІВ. — Програма перших Диригентсько-Вчительських Курсів будувалась так, щоб допасувати її до тогочасних потреб: Українські громадські установи не могли діставати фахових рідношкільних учителів, диригентів і режисерів. Через те і в програмі курсів бачимо три відділи: 1. наука диригування (техніка й практика) та помічні до того музичні предмети, 2. Про сценічну працю і 3. Способи ведення Рідних Шкіл в Канаді та українознавство. На других Диригентсько-Вчительських Курсах до предметів з перших курсів додається “Історія української пісні й музики”.

Треті курси дістали назву "Вищі Освітні Курси". Причиною до того послужило значне розгорнення програми в користь українознавства й практичних наук як кооперація й діловодство, бесідництво й др.

Програма четвертих Вищих Освітніх Курсів була поширена ще новими предметами. Були додані: соціологія, педагогія й організаційне життя.

Програма йдучих 5-х Вищих Освітніх Курсів фактично змінилася. Натомість набута практика педагогів на минулих курсах буде вжита до того, щоб короткий час курсів вивжити найбільш доцільно і з більшою користю для студіюючих.

Далекойдучою новиною слідуючих курсів треба уважати поділ їх на два відділи: для молодих і старших. Фактично це значить що у відділі молодших будуть молоді віком, а також і менш підготовлені. Інші — старші і ті з молоді, що досить підготовлені в певних предметах, — будуть належати до відділу старших. Наука для обох відділів буде тоді відбуватись окремо. І, зрозуміло, у відділі для старших можна відразу приступити до вищих проблем вибраних предметів. Цей відділ дуже важний для бувших курсантів і для всіх тих, які мають довшу практику в освітній і музичній праці, а бажали б свої знання поповнити й поновити.

СТУДЕНТИ (КИ) КУРСІВ. — Студентами на курсах були люди, які хотіли набутти, або поновити знання. Це — молодші й старші українці й українки з Канади й Америки. Вписавшись на курси, студенти-(ки) тримали себе гідно й з повною посвятою віддавались науці. Своїм поведженням і відношенням до науки вони викликали до себе в педагогів і оточення заслужену увагу.

Найбільший відсоток студентів курсів творила студіююча молодь з вищих шкіл (Гай Скул) та університетів (45%). За ними відсотково йшли учителі публичних шкіл, учителі Рідних Шкіл, диригенти (38%) й люди різних професій (17%). На останніх курсах вчилися також визначні діячки на культурно-освітньому й харитативному полі Сестри Служебниці П. Н. Д. М. та священник ЧСВВ. Вік студентів — від 12 років життя до 50. Деякі з них мали до 20 років педагогічної практики, а інші тільки починали вищу школу. Велика українська культура й любов до неї затірала всі межі нерівностей віку й освіти між студентством і це витворювало на курсах своєрідну атмосферу, якою дихали всі рівно й з приємністю.

З обчислення виходить, що 70% бувшого студентства приймає в громадському житті діяльну участь. Решта процентів припадає на вояків і наймолодших, хоч і вони ведуть можливу для них культурну роботу.

* * *

В лютому, 1944 року, Ярослав Вапенський, бувший студент з курсів 1941 року пропав в бою підчас налету Американської Повітряної Флоти на Берлін. Походив з Лансфорд, Па., Америка.

В квітні 1944 року померла у Вінніпегу б. студентка двох з черги курсів панна Леся Бакун.

ПЕДАГОГИ. — Організовуючи ще перші курси, думалось, що з часом буде нагода й право запросити читати лекції на курсах визначних представників науки. Українців з високими науковими кваліфікаціями в Канаді і в Зл. Державах мається поважне число.

1940 року на Святочну Академію з нагоди закінчення перших курсів в Торонті запрошено гостем світового імені диригента, композитора й знавця української народної й церковної музики проф. д-ра Олександра Кошиця.

Вже в 1941 році бачимо проф. О. Кошиця в числі педагогів та мистецьким провідником других курсів у Вінніпегу.

Так щороку Управа Курсів, поширюючи обсяг програми, запрошує на лекторів визначних українських педагогів, учених, письменників і громадських діячів. Про значення й важність контакту студентства з визначними особами з наукового світу не доводиться писати. Це зрозуміле.

При запрошенні педагогів відіграє важну роль матеріальна сторінка. Утримання курсів дороге. Вони утримуються тільки жертвами українського громадянства. Через те Управа Курсів не завжди може провести в життя уложену програму, а також доводиться інколи відмовитись і від запрошення якогось визначного фахівця.

Всеж на 4-ох відбутих вже курсах лекторами були визначні учені, педагоги й культурні діячі з Канади й Зл. Держав. Список педагогів: д-р І. Гуляй, О. Івах - Б. А., проф. Б. Ковальський, д-р Я. Козарук, В. Коссар - М.А., В. Костюк - Б.А., проф. д-р О. Кошиць, о. д-р В. Кушнір, д-р П. Маценко, проф. д-р Т. К. Павличенко, проф. Р. Придаткевич, о. С. Семчук, адв. В. Свистун, п. О. Тарновецький, інж. В. Топольницький і о. І. Шпитковський.

ХОР КУРСІВ. — На кожних відбутих курсах існував курсовий хор. Призначення його двояке: 1. Проби хору служать для студентства практикою і унаоченням всього того, що їм на лекціях подається в теорії, 2. із закінченням курсів хор дає показовий концерт українського хорового мистецтва для широкої публіки.

Кожний виступ курсового хору був відкриттям нових, бо незаних для публіки, сторін краси й великості українського мистецтва.

Критики писали: "На пробах хору д-р Кошиць виказав себе правдивим генієм..... Людина ніколи не представляє, який наш, т. зв. концертний спів є тяжкий....., аж поки не почує співу цих українців"..... (Винніпег Трибюн, субота VIII. 1941.)

"Музиканти, які не були присутні на концерті в аудиторії масового хору українців з Винніпегу під проводом О. Кошиця, втрапили нагоду побачити вияв генія"..... (Л. С., Фрі Прес, 20. VI. 1942.)

Всім любителям українського хорового мистецтва м. Винніпегу, співакам і хоровим організаціям, які з подивугідною самопожертвою та охотою підтримують хор, глибока й щира подяка, бо тільки з їх допомогою можно було досягнути того признання, яке висловлене в поданих критиках.

КУРСИ Й ГРОМАДЯНСТВО. — Обсяг нарису не дозволяє подати повного образу розуміння громадянством курсів та його відношення до них. Подаємо головне. Значення курсів громадянство оцінило від початку, а з працею і заінтересовання ними посилюлось. Це виказано по різному: посиленням молоді на курси, грошевій допомозі і щирому відношенні до молодих працівників, які покінчили курси.

Головним доказом щирого відношення рахуємо жертвенність громадянства, яка дозволяє влаштувати вже пяті з черги Вищі Освітні Курси. Жертвувано дрібними датками. Давали їх тисячі українців. Помагали різні релігійні й освітні організації. Відізвились з допомогою й наші асекураційні організації як "Взаємна Поміч" в Канаді так і Український Народний Союз з Америки. Попри матеріальну поміч, щиро підпомагали курсам і морально. Це дуже важливий чинник і його нотуємо з особливою приємністю. Підтримав морально курси Комітет Українців Канади, підтримували їх окремі особи добрим словом публічно, на письмі в пресі, візитами підчас викладів, присутністю на концертах курсів. Помагали вести працю, даючи лекції безплатно, ВП. Панове

Педагоги, ВП. Пані Т. Кошиць, а своєю зявою підносили на дусі молодь ВП. панове: ген. В. Сікевич, проф. Г. В. Симпсон. Всіх благородних чинів, що виказані громадянством до курсів, тяжко подати в короткому нарисі.

Особливу й глибоку подяку висловлюємо тим, які в початках війни, коли почала закрадатись зневіра, не впали на дусі, а піднесений клич — “всю енергію для побіди і для самопіднесення через освіту” — прийняли й дали нагоду заіснувати **ВИЩИМ ОСВІТНІМ КУРСАМ**. Тими людьми були організовне членство Українського Національного Обеднання в Канаді з Братніми Організаціями.

Йдуть 5-ті Вищі Освітні Курси, а там і інші по порядку, аж поки не повстане зусиллям всіх українців, пристосований до обставин, Український Каледж в Виннипегу.

Д-р П. Маценко.

Жіночий Хор 4-х Вищих Освітніх Курсів у Виннипегу.

ПЕРЕДПЛАЧУЙТЕ КНИЖЕЧКИ "КУЛЬТУРИ Й ОСВІТИ"!

До вибуху теперішньої війни українці в Канаді та Злуч. Державах переважно читали українські книжки видані на українських землях. Війна відтяла це джерело. Також і своєрідні обставини американського континенту вимагають, щоб достосувати книжки до місцевих потреб.

Щоб хоч частинно виповнити цю прогалину, ми почали видавати книжечки під кличем "Культура й Освіта". Досі вийшло з друку чотири перші книжечки: ч. 1 "Ключ до мови" і ч. 2. "Щоб вас люди любили" — укладу п. О. Іваха, ч. 3. "Де поміч для нас" — інж. В. Топольницького та ч. 4. "Як лікувати домашніх звірят" написану агрономом К. С. Продан.

Дальші книжечки вже готові до друку або підготовляються авторами. **Передплата на 12 книжечок виносить \$2.00** Хто ще не має книжечок, а хоче стати передплатником, на бажання, одержить всі книжечки, починаючи від першої.

Передплачуйте не тільки для себе, але й для своїх сусідів і приятелів. Книжечки невеликі, повчаючі, писані доброю й легкою мовою. Подбайте, щоб в кожній українській хаті книжечка "Культури й Освіти" збагатила домашню бібліотеку.

Даємо громадянству добрі й корисні книжечки, а Ви, Прихильники Української Книжки, допоможіть їх поширити.

Особи, що помогли або допоможуть видати книжечки своєю жертвою вище \$25.00, стануть Добродіями "Культури й Освіти".

Передплати шліть поштовим переказом (постал нот) або чеком на адресу:

Ukrainian Cultural and Educational Centre

Box 3113

Winnipeg, Man.